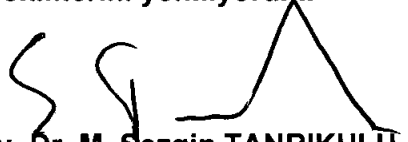

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26. Dönemde verilen;

2/2293, 2/2083, 2/2025, 2/1996, 2/1940, 2/1918, 2/1904, 2/1903, 2/1902, 2/1886, 2/1773,
 2/1570, 2/1489, 2/1408, 2/1145, 2/1061, 2/979, 2/836, 2/738,2/359, 2/497, 2/2265, 2/1726,
 2/1363, 2/1216, 2/1205, 2/561, 2/483, 2/405,2/1784, 2/2326, 2/2325, 2/2257, 2/2217, 2/2216,
 2/1920, 2/1660, 2/739, 2/395, 2/467, 2/466, 2/762, 2/722, 2/576, 2/575, 2/569, 2/574, 2/1989,
 Şim 2/1391, 2/1888, 2/1065, 2/669, 2/668, 2/747, 2/2024, 2/1771, 2/1647,
 2/1087,
 2/362,2/1566,2/2309,2/2208,2/1995,2/1893,2/1885,2/1702, ,2/1508,2/1416,2/1395,2/1
 277,2/1276,2/1272,2/1253,2/1192,2/1178,2/1139,2/1123,2/1078,2/1008,2/971,2/869, 2/
 709,2/551,2/501,2/448,2/447,2/446,2/445,2/429,2/419,2/418,2/417,2/355,2/234,2/1130,;
 ,2/2064,2/1756,2/1559,2/1429,2/1428,2/1400,2/1390,2/1389,2/1385,2/1291,2/
 1271,2/1269,2/1223,2/1183,2/1168,2/1094,2/903,2/757,2/756,2/753,2/745,2/744,2/632,2/631
 ,2/630,2/420,2/372,2/2167,2/2129,2/1856,2/1744,2/1743, ,2/1057,2/1047, ,2/1728
 ,2/1534,2/1204,2/1179,2/1146,2/1077 **esas numaralı Kanun Tekliflerini yeniliyorum.**

29.06.2018

 Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
 İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon/lar	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih:01.10.2018	Esas No:226

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LIĞI	
02	Temmuz 2018
Numara:	

308569

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 5.4.2018
Sayı : 1865

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocuk Hakları İzleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

① İsmail Doğan TÜRKMEN

Candan YÜCEER
Tekirdağ Milletvekili

Onursal ANİGÖZEL
Genel Bşk Yrd
İst. Mv.

Nurettin Demir
Muğla Milletvekili

Serap SARIHAN
Ankara Mv.

Fatma Kaplan Hüseyin
Kocaeli Mv.

Cemal Okan YÜKSEL
Eskişehir Mv.

Selina Doğan
İstanbul M.V.

Nerhayat Altaca Kayınpolu

Bursa Mv.

KANUNLIGI	
Tali Komisyon:	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon:	Anayasa
Tarih:	18 Nisan 2018
Doğru No:	2/2293

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
05 Nisan 2018
Numara:

EBYS'YE
AKTARILMIŞTIR

05 Nisan 2018
No: 264199

GEREKÇE:

Türkiye 1990 yılında imzaladığı Birleşmiş Milletler (BM) Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni 1995 yılında onaylayarak iç hukuk normu haline getirmiştir. Sözleşmeye göre devlet; çocukların haklarına saygı göstermekle, onları üçüncü kişilerin ihlallerinden korumakla, çocukların hak ve özgürlüklerinin hayata geçmesi için olanaklar sağlamakla yükümlüdür.

Ancak Sözleşme'nin imzalandığı tarihten bu yana ne yazık ki çocuk hak ihlalleri devam etmekte, devlet bu 3 temel yükümlülüğünü yeterince yerine getirmemektedir. Çocukların durumuna baktığımızda bazı alanlarda yaşanan hak ihlallerinde ciddi artışlar yaşandığı açıkça görülmektedir.

Çocuklara yönelik her türlü şiddet, çocukların yaşadıkları hak ihlallerinin başında gelmektedir. Bir şiddet türü olan cinsel istismar ise son günlerde basına da yansıdığı gibi çocukların okul gibi en çok güven duydukları ortamlarda dahi yaşanabilmektedir. Okulun yanı sıra çocuklar, Devletin denetimi altındaki yurtlarda, hapishanelerde, rehabilitasyon merkezlerinde de cinsel istismara ve hak ihlallerine maruz kalmakta, kanunla ihtilafa düşen çocukların sayısı günden güne artmaktadır.

Cinsel istismara uğrayan, katledilen, sokakta yaşayan, oyun oynama çağında yoksulluk ve yokluktan dolayı çalışmak zorunda kalan çocukların durumu vicdanları kanatmaktadır. Resmi veriler çocukların çalıştırılmasına ilişkin sorunun azalmadığını aksine gün geçtikçe derinleştiğini göstermektedir.

Türk Ceza Kanunu'nda çocukların cinsel istismarına yönelik cezai müeyyidelerin tam olarak uygulanmaması, özellikle kadın ve çocuklara yönelik cinsel istismar ve cinayetlerde mahkemelerin takdir indirimi, iyi hal adı altında cezai indirimler uygulaması toplum vicdanını yaralamakta, kamuoyunda infial yaratmaktadır.

Çocuk evliliklerinde Avrupa ikincisi, çocuk cinsel istismarında Dünya üçüncüsü olan ülkemizde 16-17 yaş grubunda evlendirilen erkek ve kız çocuk sayıları 40 bini aşarken, çocuk anne sayısı da bu doğrultuda artmıştır. Çocuk yaşta evlilikler, kız çocukların şiddete maruz kalma riskini artırmakta, eğitim yaşamlarının sona ermesi, sağlık sorunlarının baş göstermesi, kadın yoksulluğu anlamına gelmektedir.

Son 15 yılda çocuğa yönelik cinsel istismar vakalarında da ciddi bir artış yaşanmıştır. 2002 yılında çocukların cinsel istismarı suçuyla ilgili açılan dava sayısı 4 bin 988, mahkumiyet 3 bin 443 iken, 2016 yılında 15 bin 51 dava açılmış, 13 bin mahkumiyet kararı çıkmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre ülkemizde 2014 yılında bin 377'si erkek, 9 bin 718'i kız çocuğu olmak üzere 11 bin 95 çocuk cinsel suçlara maruz kalmıştır. Cinsel suçlara maruz kalan çocukların yüzde 57,6'sını 15-17 yaş grubu, yüzde 23,9'unu 12-14 yaş grubu, yüzde 18,5'ini ise 11 yaş ve altındakiler oluşturmaktadır. 2015 yılında da, 13 bin 77 erkek, 9 bin 718 kız çocuğu cinsel istismarın kurbanı olmuştur.

Bağımlılık yapan maddelerin sayısının ve çeşidinin artması ve bunlara erişimin kolaylaşması gibi nedenlerle madde kullanımı ve bağımlılığı, tüm Dünya'da olduğu gibi ülkemizde de temel bir sorun alanı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Uyuşturucu madde kullanımının 10 yaşına kadar indiği ülkemizde, Sağlık Bakanlığı'nın açıklamasına göre 2004 ile 2016 yılları arasında 1 milyon 860 bin 886 kez uyuşturucu tedavisi yapılmış, bunun en az 35 bin 792'sinin ise çocuklara yönelik olmuştur.

2016 yılında güvenlik birimlerine suça sürüklenme nedeniyle getirilen 108 bin 675 çocuğun 36 bin 87'si bağımlılık yapan madde kullandığı görülmektedir. Bağımlılık yapan madde kullanan çocukların yüzde 84,5'ini 15-17 yaş grubu, yüzde 15'ini ise 12-14 yaş grubundaki çocuklar oluşturmaktadır.

Güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocuk sayısı 2016 yılında, 2015 yılına göre %10 oranında artarak 333 bin 435 oldu. Çocukların %54,8'i 15-17 yaş grubunda, %23,2'si, 12-14 yaş grubunda, %21,9'u ise 11 yaş ve altındadır.

Çocuklar güvenlik birimlerine en çok mağdur olarak gelmekte, ya da getirilmektedir. 2016 yılında gelen veya getirilen 333 bin 435 çocuğun %47,5'i mağdur olarak, %32,6'sı kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiasıyla (suça sürüklenme), %12,3'ü bilgisine başvurma amacıyla, %3,5'i kayıp (hakkında kayıp müracaatı yapıp daha sonra bulunan), %4,1'i de bu nedenlerin dışındaki nedenlerden dolayı gelmiş ve getirilmiştir.

Ülke nüfusunun yaklaşık 1/3'ünü oluşturan çocukların haklarının hayata geçirilmesi, insan haklarının hayata geçirilmesinin en önemli adımlarından biridir. Çocuk haklarının korunması Türkiye Büyük Millet Meclisi güvencesi altına alınması da bir zorunluluktur. Bunun bir yolu da sistemli ve etkin bir izleme mekanizmasının varlığıdır.

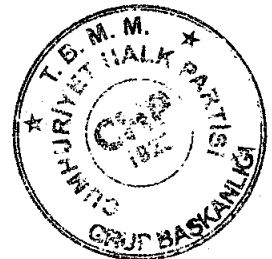
Anayasa'nın ilgili maddelerinde yer alan hükümler, devletin çocuklar ve gençler için alması gereken tedbirleri açıkça ifade etmektedir. Çocuklara yönelik mevcut yasal düzenlemelerin, imzalanan ve taraf olunan uluslararası anlaşmaların koşullarının yerine getirilmesi izlenebilirliğin etkinliğinin artırılması gerekmektedir.

Her türlü riske karşı savunmasız durumda bırakılan çocukların sağlıklı olarak gelişip büyümelerinin, gelişimlerinin, her türlü hak ihlalinde korunmalarının, eğitim amaçlarının, her türlü barınma sorunlarının çözülerek, huzurlu bir ortamda yetişmelerinin

örgütlenme gibi tüm özgürlüklerinin sağlanması sosyal devlet anlayışımızın da bir gerekliliğidir.

Özetle söz konusu Kanun Teklifi ile ülkemizde mevcut yasal düzenlemeler ile imzalanan ve taraf olunan sözleşmeler gereğince, çocuklara tanınan hakların uygulanabilirliği, tanınan haklara aykırı tutum ve davranışların öngörülen yaptırımlar neticesinde caydırıcı ceza mekanizmasının işletilmesi yönünde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı daimi bir komisyonun oluşturulması ve gerekli düzenlemenin yapılması amaçlanmıştır.

İlgili meramını anlatacak kadar Türkçe bilmiyorsa, tercüman yardımından yararlandırılabilir.
(2) Komisyon görev alanıyla ilgili faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, hak temelli çalışan çocuk sivil toplum örgütleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının çalışmalarından yararlanabilir.

(3) Komisyon gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgisine başvurabilir, Ankara dışında da çalışabilir.

(4) Komisyon gerekli görmesi hâlinde çocuklara yönelik olarak uygulanan, istismar, şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idarî, cezaî, hukukî her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir.

Komisyon Çalışma Usul ve Esasları:

Madde 5- (1) Çocuk Hakları İzleme Komisyonu, üye tamsayımının en az üçte biri ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir, ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayımının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

(2) Komisyon incelemelerini alt komisyonlar kurmak suretiyle de yapabilir.

(3) Komisyon görevleri ile ilgili olarak hazırladığı raporları Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunar. Bu raporlar Danışma Kurulu'nun görüş ve önerisi ile Genel Kurul gündemine alınabilir ve okunmak sureti ile veya üzerinde görüşme açılarak bilgi edinilir.

(4) Komisyon raporları Başbakanlık ile ilgili bakanlıklara ve kamu kurumlarına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca gönderilir.

(5) Komisyon gerekli görmesi halinde, inceleme konusunun sorumluları hakkında genel hükümlere göre soruşturma veya işlem yapılabilmesi için kurul raporu ile ilgili mercie bildirilir.

(6) Komisyon çalışmaları ile ilgili olarak, yurtiçi ve yurtdışı görevlendirmelere ait giderler, kurul kararı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının onayı ile 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçesinden karşılanır.

İnceleme ve Sonucun Bildirilmesi:

Madde 6- (1) Çocuk Hakları İzleme Komisyonu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale olunan başvurular ile ilgili konuları inceler.

(2) Komisyon başvuru sahibine, başvurunun sonucu ve yapılan işlem hakkında, başvurunun Komisyona havale tarihinden itibaren başlayarak en geç üç ay içinde bilgi verir.

Komisyon Çalışmalarında Uygulanacak Hükümler ve Denetim:

Madde 7- (1) Çocuk Hakları İzleme Komisyonu'nun çalışmalarında, bu Kanunda düzenleme olmayan hallerde Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri uygulanır.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'nın, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü gereğince komisyonlar üzerindeki denetleme yetkisi, bu Komisyon içinde geçerlidir.

Yürürlük:

Madde 8- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 9- Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ile Bakanlar Kurulu yürütür.

